

STATE OF HAWAII
OFFICE OF ELECTIONS
802 LEHUA AVENUE
PEARL CITY, HAWAII 96782
www.hawaii.gov/elections

KASURATAN ITI MAPASAMAK ELEKSYON TI 2008- PAGKONTRA ITI KANDIDATO

MARKA: Daytoy nga kasuratan ket para iti impormasyon laeng. Kitaen yo iti Seksyon 11-118 ken 12-8 iti Hawaii Revised Statutes ken sabali pay nga dokumento iti linteg para iti impormasyon ti pagkontra iti kandidato.

I. PAGKONTRA TI KANDIDATO

Nakasaad iti Hawaii Revised Statutes (HRS) seksyon 12-8 nga amin nga papel ti maibotos ket mai pasa tapno maipada iti seksyon 12-3 HRS tapno maibaga nga agpayso malaksid no adda maipakita nga nakai- surat nga panagkontra maipanggep kadaydiay nga papel iti kandidato. Ti panagkontra ket mabalin nga maaramid ti maysa nga nakayrehistro nga botante, maysa nga opisyal ti partido politikal nga naynagan idiy listaan ti Hepe Opisyal ti Eleksyon, iti Hepe Opisyal ti Eleksyon, wenna iti cleriko no ti eleksyon ket para iti sangay ti gobyerno.

II. MAUDI NGA ALDAW NGA PANAGI-APILA TI PAGKONTRA

Isu amin nga reklamo ket masapul nga maipasa iti surat into no 4:30 ti malem into no maykatrenta nga aldaw wenna diay sumaruno nga kasapaan nga aldaw ti panagtrabaho sakbay ti primary wenna spesyal nga eleksyon. Ti reklamo nga aggapu ti nakayrehistro nga botante ket masapul nga maipasa ken ti hepe opisyal ti eleksyon wenna iti county cleriko (no ti kaso ket eleksyon iti county). Iti reklamo nga aggapu ti opisyal iti partido politikal ket masapul nga maipapila iti cleriko iti korte.

Iti maudi nga aldaw nga panagiapila ti pagkontra ti kandidato para ti eleksyon iti 2008 ket into no

4:30 ti malem, ti Huwebes, Agosto 21, 2008

III. PANAKAAWAT ITI PAKAAMO ITI REKLAMO

No makaawat ti kasuratan nga pakaamo iti reklamo, ti hepe opisyal ti eleksyon, wenna iti County clerk no ti kaso ket maysa a county office, ket maipakaamuanda daydiay kandidadato maipanggep kadaydiay nga reklamo ti certified wenna registered mail. No ti maysa nga opisyal ti partido political ket mangisampa iti reklamo kenti korte, masapul nga mapakaamuan daydiay kandidato kadaydiay nga reklamo ti registered wenna certified nga surat.

IV. UMUNA NGA DESISYON /DETERMINATION

Ti Hepe Opisyal ti eleksyon, wenna ti county clerk ket masapul nga mangted ti umuna nga desisyon ti kinausto kadaydiay reklamo ti uneg ti lima nga aldaw kalpasan ti panakaawat ti reklamo. Sakbay ti pannakaaramid ti umuna nga desisyon, ti hepe opisyal ti eleksyon/county clerk ket mabalin nga mang meeting tapno makaala iti kaagpaysuan.

V. REKLAMO NGA NAISAMPA ITI KORTE

No napagdesisyonan iti hepe opisyal, wenna iti county clerk no ti kaso ket maysa a county office, nga adda rason para ma diskwalipikar, iti hepe opisyal ti eleksyon/countyclerk ket mabalin nga mangisampa iti reklamo iti korte ti uneg ti pito nga aldaw kalpasan ti pannakaawat ti reklamo.

No ti maysa nga partido politikal ket agreklamo maipanggep iti papeles ti maysa nga kandidato ta ti kandidato ket haan nga myembro ti partido nga katimpuyog ti linteg ti partido, dayti opisyal ti partido politikal ket masapul nga mangisampa ti reklamo ti korte ti 4:30 ti malem into no ika trenta nga aldaw wenna iti sumaruno nga kasapaan nga panagtrabaho nga aldaw sakbay ti primary wenna special nga eleksyon.

VI. DAWAT TI KORTE

Masapul nga dawaten iti korte nga iti naireklamo (kandidato) ket agpakita idia korte ti saan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem iti maikalima (kalendaryo) nga aldaw kalpasan tay serbisyo ti pannakadawat.

VII. HUKOM/DESIYON TI KORTE

Masapul nga maited ti desisyon ti korte kadagiti hepe opisyal ti eleksyon/county clerk haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maika uppat nga (kalendaryo) aldaw agginga iddi nangeg daydiay reklamo.

No ti desisyon ti korte ket haan nga madiskwalipikar iti kandidato, daytoy nga kandidato ket mabalin nga agtaray para ti pwesto.

Ngem no ti desisyon ti korte ket madiskwalipikar ti kandidato:

1. No ti desisyon ket sakbay ti panangisarado ti panangi file ti kandidatura (balota haan pay nga naimprenta):

Ipakaamo iti hepe opisyal iti eleksyon/county clerk kadagiti chairperson ti partido politikal ti sinuman nga nadiskwalipikar nga kandidato. Ti partido politikal ket mabalin nga mangted ti sukat daydiay bakante no makaited da iti nagan ti sukat a kandidato ti uneg ti tallo nga (kalendaryo) aldaw apan bakante.

2. No ti desisyon ket kalpasan ti panagsarado ti panagfile ti kandidatura (ballota nalpas nga naimprentan):

Ipakaamo iti hepe opisyal iti eleksyon/county clerk kadagiti chairperson ti partido politikal ti sinuman nga nadiskwalipikar nga kandidato. May baon ti hepe opisyal ti eleksyon/ county clerk nga maikkat ti nagan ti kandidato diay balota wenno maybaon nga maysa nga surat nga diskwalipikasyon ket maykabil idiy pagbotosan intono panagbobotos.

Naala Sadiay 1993 Linteg ti Eleksyon ti Hawaii Handbook.

§11-117 Panagikkat ti Kandidato; Diskwalipikasyon; pannakatay; pakaamo.

- (1) Sinuman nga Kandidato ket mabalin nga aggikkat ti haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no aldaw kalpasan ti panagsarra ti panagfile ti inya man nga rason ken agbalin nga aggikkat kalpasan iti panagsarra ti panagfile aggingga iti 4:30 iti malem into no maika bainte nga aldaw sakbay iti eleksyon para ti rason a sakit. No ti kandidato ket aggikkat gapu iti rason nga sakit, daytoy nga kandidato ket masapul nga agsurat ti hepe opisyal ti eleksyon no daytoy nga kandidato ket agbirbiruk iti posisyon ti kongreso wenno estado, wenno agsurat kenni county clerk no agbirbiruk iti posisyon iti opisina ti county. Daytoy nga surat ket masapul nga adda kaddwa na nga surat nga aggapu ti lisensyado nga doctor nga mangibagbaga nga daytoy nga sakit ket delikado para kadaydaytoy biag ti kandidato.
- (b) No maawat ti surat ti pannakatay, panagikkat, wenno pannakaibaga ti diskwalipikasyon, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk ket pakaamwanda iti chairperson ti sinuman nga natay, nagikkat, wenno nadiskwalipikar nga kandidato. No maysa nga kandidato ket natay, nagikkat, wenno nadiskwalipikar kalpasan ti panagsarra ti filing ken naimprenta amin nga balotan, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk ket mabalin na nga mapaikkat daydiay nagan ti kandidato didiay balota wenno ibaon na nga ipakaamo a natay, nagikkat wenno nadiskwalipikar ket maikabil idiy pagbotosan in to no pinagbobotos.

- (c) Haan nga manalin nga maibababawi daydiay bayad kalpasan ti panagifile. [L 1970, c 26, pt of '2; am L 1972, c 77, '5; am L 1973, c 217, '1(ii); am L 1983, c 34, '15; am L 1990, c 7, '2]

'11-118 Bakante; Kabarbaro nga Kandidato, panangikabil ti nagan idiy balota.

- (1) No kaspangarigan ti patay, pannagikkat, wenna pannakadiskwalipkar ti sinuman nga kandidato kalpasan ti panagi-file, daydi bakante nga naaramid ket mabalin nga maikkan ti partido. Mapakaamuan ti partido ti hepe opisyal ti eleksyon wenna ti clerk insigida kalpasan ti pannakatay, panagikkat, wenna pannakadiskwalipkar.
- (b) No ti partido ti mangikabil ti sukat ti bakante, pakaamuan da ti hepe opisyal ti eleksyon wenna iti clerk haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maikatlo nga aldaw kalpasan ti panakaada iti bakante, ngem haan nga naladladaw ngem 4:30 into no malem ti maika singkwenta nga aldaw sakbay ti primary wenna special primary, wenna saan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maika kwarenta nga aldaw sakbay ti special, general wenna special general eleksyon, daydiay nagan ti sukat ket masapul nga maimprenta ken adda lugar na idiy balota, ngem haan nga masapul nga agsasaruno iti letra; basta diay kandidato ket sungbatan na daydiay papeles para iti nomination na ken pirmaan na agidiay ususto nga sertipikasyon idiy papeles ken agsapata babaen ti linteg. No haan nga mapunan ti partido iti bakante para kadaytoy nga seksyon, awan ti nagan ti kandidato nga maimprenta idiy balota para kadaydiay nga partido para kadaydiay nga posisyon.
- (c) No ti balota ket naimprentan ken haan nga mabalin nga mangikabil iti kasukat nga naganen, iti hepe opisyal ti eleksyon ket mangi-issue ti proklamasyon nga mangibaga kadagiti publiko nga ti botos nga mabilang para kadaydiay bakante nga kandidato ket mabilang ken ti resulta na ket mainterpret as kan:

(1) Para ti primary wenna special primary eleksyon:

(A) Ti partisan races, no bakante ti kandidato, daydiay kandidato nga nangbakante ket naynominar batay ti section 12-41 (a), maysa nga bakante ket Makita tapno mainominar iti partido, nga maipasa batay iti subsection (b)..

(B) Ti nonpartisan races, no bakante ti kandidato, daydiay kandidato nga nangbakante ket mabalin nga kwalipikado nga kandidato para ti balota ti general wenna special general eleksyon batay ti seksyon 12-41 (b), day nonpartisan nga kandidato nga nakaawat ti sumaruno nga kangatwan ti botos ket isu iti maikabil idiy balota basta daydiay

kandidato ket maala na met nga kasapulan para kadaydiay nga seksyon 12-41 (b).

- (2) Para iti special, general wenno special general eleksyon, no bakante ti kandidato, daydiay kandidato nga nangbakante ket naibotos, adda bakante nga posisyon ta ti posisyon ket makwestiyonaran, pannakaala ti kasukat na.
  - (3) Ti sabali nga kaso, no nudta, nga addaan ngabakante nga kandidato, daydiay bimmakante nga kandidato ket masapul nga maibotos, nagkabakante idta opisina ta daytoy nga kandidato ket nagifile, tapno maikkan ti bakante nga matungpal iti linteg gapu iti pagkakamali ti maysa nga naibotos nga opisyal tapno agserbi para kadaydiay nga opisyal maipagapu iti patay, panagikkat wenno pannakaiikat.
- (d) Masapul nga alaen daydiay partido dagidiay alituntunin para kadaytoy nga kondisyon, ken dayto nga alituntunin ket masapul nga maisubmitar kenni hepe opisyal iti eleksyon.
- (e) Mabalín nga maisarita iti hepe opisyal ti eleksyon wenno county clerk no county eleksyon ti inyaman wenno amin nga kasapulan para ti spesyal nga banag nga nakaikabil idia rules nga maala sadiay hepe opisyal ti eleksyon. [L 1970, c 26, pt of '2; am L 1973, c 217, '1(jj); am L 1980, c 247, '1; am L 1983, c 34, '16; am L 1986, c 305, '1; am L 1990, c 7, '3, am L 2000, c 124, '1]

'12-3 Papel ti Nominasyon: Pormat; Limitasyon.

(1) Awan ti nagan ti kandidato nga maimprenta idia opisyal nga balota nga mausar iti primary, spesyal primary, wenno special eleksyon malaksid no adda papeles nga nai-file para diay kandidato ken idia nagan nga diay kandidato ket am-ammo. Daydiay papel ket masapul nga sumurot ti pormas nga imbaga iti hepe opisyal ti eleksyon nga addaan iti importante nga impormasyon kas:

- (1) Kasuratan nga pinirmaan dagiti nakairehistro nga botante nga mabalín da nga ibotos daydiay nga kandidato;
- (2) Kasuratan nga naggapu kadagiti nakairehistro nga botante nga pirmaan da iti pormas ta inominar da iti kandidato para ti position nga naibaga sadiay papeles nga inted diay kandidato;
- (3) Ti balay ken ti county nu nudta nga aggigian diay kandidato;

(4) Daydiay legal nga nagan ti kandidato, nagan ti kandidato nga maususar, no sabali, diay posisyon no inya ti tartarayen dayti kandidato ken ti partido ti kandidato; amin ket masapul nga maipan didiay papel ti nominasyon para ti hepe opisyal ti eleksyon wenno ti cerk sakbay iti panangiruar dagiti pormas para kadagiti kandidato;

(5) Spasyo para ti nagan, pirma, petsa ti pannakayyanak, Social Security Number, ken residence address ti tunggal nga nakairehistro nga botante nga mangpirma diay pormas, ken amin nga impormasyon nga imbaga ti hepe opisyal ti eleksyon;

(6) Sapata ti kandidato nga ti kandidato ket kwealipikado babaen ti linteg para kadaydiay nga posisyon ken ammo ti kandidato daydiay, malaksid kadaydiay impormasyon nga imbaga dagiti nakairehistro nga botante nga nangpirma ti papeles ti nominasyon, amin nga impormasyon sadiay papeles ti nominasyon ket agpayso;

(7) Sapata ti kandidato ti partido nga ti kandidato ket meysa nga miyembro iti partido;

(8) Sapata, no sinudta ti agkasapulan, nga ti kandidato ket tumungpal kadagidiay alituntunin ti artikulo II, seksyon 7 ti Konstitusyon ti Estado ti Hawaii;

(9) Sapata nga ti kandidato ket tumungpal iti section 831-2, makicadua ti dakes ken rumbeng nga agtaray iti posisyon ken

(10) Ti nagan nga kayat ti kandidato nga maimprenta idia balota ken dayti address ti pagtaengan ti kandidato.

(b) Dagiti pirma ti nakairehistro nga botante ket haan nga maibilang, malaksid no dadiay da rabaw iti nomination paper nga addaan iti format nga naypakita, naisurat wenno naimprenta didtoy, keno adda pay sabali nga papel nga maisilpo idta nomination paper, dagitoy nga papel ket masapul nga adda nagan daydi kandidato, partido nga pakicaduan ti kandidato, or nonpartisanship, ken ti opisina ken distrito nu nudta ti pagtar-tarayan dayta nga kandidato nga imbaga daydi hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk. Dagiti nokmination papers ken sabali pay nga papeles ket masapul nga ited ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk..

(c) Dagiti nomination papers ket masapul nga haan nga maipasa nga kas pannakabagi ti sinuman nga partido wenno sinuman nga opisina; wenno sinuman nga tao nga mangipasa iti nomination papers na para maysa nga kandidato ti partido ken maysa nga kandidato ti nonpartisan.

- (d) Diay distrito ken opisina nga pagtartarayan daydi kandidato, ti nagan ti kandidato, ken ti partido ti kandidato nga pakaykadwaan na wenno iti nonpartisanship ket haan nga mabalin nga masukatan kadaydiay nakaykabil idiaay nomination paper ken sabali nga papel. No kinayat ti kandidato nga agtaray para iti posisyon nga sabali kadaydiay nakaykabil didiaay nomination papers wenno makicadua iti sabali nga partido wenno nonpartisanship, mabalin nga dawaten ti kandidato ti ust-usto nga nomination papers nga aggapu sadiay hepe opisyal ti eleksyon wenno clerk ken ipapirma na kadagiti bilang ti masapul nga nakairehistro nga botante.
- (e) Nomination papers nga nasukatan wenno nakorektaran nga inaramid ti sinuman malaksid ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk para ti impormasyon ti kandidato, ti partido nga pakaibilangan ti kandidato wenno nonpartisanship, ti opisina nga pagtar-tarayan ti kandidato, wenno ti kari ti kinapudno, kalpasan ti panangirwar ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk ti nomination papers, ket maawanan ti caipapanan ken haan nga awatennen ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk..
- (f) Dagiti nomination papers nga haan nga kumpleto ken awan ti amin nga sertipikasyon, pirma ken amin nga kasapulan kadaytoy nga seksyon ket awan ti caipapanan ken haan nga awaten ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk. [L 1970, c 26, pt of '2; am L 1973, c 217, '2(b); am L 1975, c 36, '2(2); am L 1979, c 139, '6; am L 1980, c 264, '2; am L 1983, c 34, '19; am L 1997, c 288, '1]

'12-8 Carit, panagdenggeg ti ebidensya, ken deisyon para iti nomination papers.

- (1) Amin nga papel ti panaika nominar nga naipasa nga maibagay iti seksyon 12-3 ket masapul nga agpayso malaksid no adda kumontra nga rehistrado nga botante, maysa nga opisyal ti partido politikal nga adda nagan na iti hepe opisyal iti eleksyon, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti county clerk, no ti kaso ket maysa nga county office. Amin nga kontra ket masapul nga mai-file ti surat haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maika trenta nga aldaw wenno ti sumaruno nga kasapaan nga aldaw ti trabaho sakbay ti primary wenno spesyal nga eleksyon.
- (b) No ti rehistrado nga botante ti mangikabil ti kontra, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti county clerk no ti kaso ket maysa nga county office ti mangipacaamo kadagiti kandidato nga naireklamo nga addaan iti kontra kadakwada iti registered wenno certified nga surat.
- (c) No ti maysa nga opisyal iti partido politikal ti mangikabil iti kontra ti circuit court, daydiay nakontra nga kandidato ket mapacaamuan ti opisyal ti partido politikal maipanggep kadaydiay nga reklamo iti surat nga registered wenno certified.

- (d) Malaksid iti kontra nga aggapu iti opisyal ti partido politikal nga naikabil iti circuit court, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno ti clerk no ti kaso ket county offices ket adda nasken nga cababalin nga dumanon iti umuna nga decision iti pateg ti kontra; itden nga awan idtoy subsection ti maited kadagiti kandidato ti kabaelan para ti administrative contested case hearing nga nailawlawag sadiay Section 91-1(5). Ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk no ti kaso ket county offices ket mangted iti umuna nga desisyon haan nga naladladaw ngem lima nga aldaw ti panagtrabaho kalpasan ti pannakaifile daydiay reklamo.
- (e) No naikkeddeng ti hepe opisyal ti eleksyon wenno ti clerk no ti kaso ket county offices nga ti panagkontra ket napanecnecan nga diskwalipikasyon ti kandidato, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk ti agi-file ti reklamo ti circuit court tapno maamwan ti determinasyon ti reklamo itdem dayta nga reklamo ket mai-file ti clerk ti circuit court ti haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maika pito nga aldaw ti panagtrabaho kalpasan ti panangi-file daydi nga reklamo.
- (f) No ti maysa nga partido politikal ket kontra kadagiti nominayion papers nga in-file ti maysa nga kandidato gapu ta daytoy nga kandidato ket haan nga myembro ti partido maipanggep iti linteg iti partido nga naifile nga naibagay iti secksyon 11-63, ti maysa nga opisyal ti partido, nga nainagan sadiay hepe opisyal ti eleksyon ket mabalin nga mangifile iti reklamo ti circuit court para iti napasas nga determinasyon ti panagkontra; itdem diay reklamo ket mai-file diay clerk ti circuit court ti haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maika trenta nga aldaw ti panagtrabaho wenno into sumaruno nga kasapaan nga panagtrabaho nga aldaw sakbay ti aldaw ti eleksyon.
- (g) No ti opisyal ti partido politikal nu sino ti nakainagan idiy file ti hepe opisyal ti eleksyon, ti hepe opisyal ti eleksyon, wenno ti clerk no ti kaso ket county offices ti mangi-file ti reklamo ti circuit court, ti circuit court clerk ti mangibaga kadaydiay nagreklamo nga agpakita ti korte haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem in to no maika lima nga aldaw manipud idi.
- (h) Masapul nga denggen ti circuit court ti dagup ti reklamo ken idiy panagdenggeg masapul nga pababaen ti korte ti ebidensya ti writing ti haan nga naladladaw ngem 4:30 ti malem into no maikapat nga aldaw kalpasan ti pannakaisubli ti amin nga hukom nga mangibaga ti amin nga kinapudno ken ti linteg. Desisyonan ti hukom ti kontra nga naipresenta didiy reklamo, ken maysa nga certified nga kopya ti hukom ket masapul nga insigida nga maited ti hepe opisyal ti eleksyon wenno iti clerk , no inya man iti kaso na.
- (i) No ti naikeddeng ket ti madiskwalify ti kandidato, ti hepe opisyal ti eleksyon wenno ti clerk ket masapul nga sumurot ti procedures nga nakaikabil sa diay seksyon 11-117 ken 11-118 maipanggep ti diskwalipikasyon ti kandidato. [L 1970, c 26, pt of '2; am L 1973, c 217, '2(d); am L 1975, c 36, '2(4); am L 1977, c 189, '2(2); am L 1990, c 125, '1; am L 1997, c 288, '3]

Office of Elections
802 Lehua Avenue
Pearl City, Hawaii 96782
Telepono: 808-453-VOTE (8683)
Kadagiti Isla iti Ruar ti Oahu (Toll Free): 1-800-442-VOTE (8683)
TTY: 808-453-6150
Kadagiti Isla iti Ruar ti Oahu (Toll Free): 1-800-345-5915
Internet: www.hawaii.gov/elections

Daytoy nga kasuratan ket naaramid para iti impormasyon laeng ken haan nga mabalin nga mausar para iti Kalintegán iti eleksyon ti Hawaii ken ti kasapulan. Amin nga kasapulan wénno kasuratan ket mabalin nga agbaliw depende ti panagsukat diay legislasyon. Ikonsulta yo iti Hawaii Revised Statutes ken sabali pay nga paggapuan iti impormasyon para iti mas detalyado ken mas agpayso nga kasapulan.

Office of Elections – FSBO114D (12/10/04)

Panid 9 iti 9 a panid

Daytoy nga impormasyon ket mabalin a maala iti sabsabali a format. No kayatmo ti impormasyon a naisurat iti Insik, Hapon, wénno Inggles; wénno kasapulán ti espesial a tulong (kas pagarigan kaykatatmo 'tay daddadakkel a letra ti pannakaisurat daytoy nga impormasyon, wénno kayatmo 'tay naka-tape record, kdp.) makiuman iti Office of Elections iti 453-VOTE (8683).